

אה בצורה הקולעת ביותר עליידי שרביטחון דאו, משה ריין, לא צפויה לנו מילחמה בעשר השנים הבאות. הרי הצהרה זו לא היתה אלא מישאלת-לב, שנבעה מן התפיסה שהעדיפה מצב של "לא מילחמה ולא שלום" ואשר גרסה כי "הזמן פועל לטובתנו".

עד כמה היתה הקונספציה הזאת מושרשת ועד כמה היתה מועטה הנכונות לחרוג ממנה, הדגים הוויכוח שהתרחש בבוקר פרוץ המלחמה, ה-6 באוקטובר 1973, בין שרביטחון לרמטכ"ל, בעיקבות הגעתה של ידיעה מודיעינית על כוונה של סוריה ומצריים לפתוח במיתקפה מתואמת בו כיום.

בעוד שהרמטכ"ל רדש לגייס את כל העוצמה של צה"ל, ביקש ריין להסתפק בגיוס "כמה עשרות אלפים" של חיילימילואים בלבד, ככל הנראה

קבלו ההחלטות הנכונות? אחרי מילחמת יום-הכיפורים הועלו שני רעיונות עיקריים בתחום זה, מלבד התפיסה של פלוראליזם הערכתי. האחד הוא מיניו של יועץ לענייני מודיעין לראשהממשלה, רעיון שנולד בעיקבות ה"עסקיניש" ופרשת לבון ואשר הועלה מחדש ברוח ועדת אגרנט והשני הוא מועצה לביטחון לאומי. מה, בדיוק, יהיה תפקידו של היועץ לענייני מודיעין? היו שסברו שתפקידו יהיה לקבל את הערכות המודיעין מן הגורמים השונים ולמזגן להערכת מודיעין סופית, שתוגש למקבלי ההחלטות. אולם, אם הכוונה היא לקיים פלוראליזם, דהיינו להציג הערכות נפרדות ושונות לבחירתם של מקבליההחלטות, מה הטעם שהיועץ יקבל לידיו את אותן הערכות ויעשה מהן, בעצם, סלט? מוטב שיוגשו כנפרד.

ליועץ יכולים להיות שני תפקידים.

ובתוך מיפלגותיה, ללא קשר לתפקידים ולכישוריהם של חבריה, והתר צאה לא תהיה שונה בהרבה מועדת שרים לענייניביטחון. את תפקודה של זו ושל הממשלה כולה) כבר ראינו במילחמת הלבנון. ובכל מיקרה, המיבנה המוסרי המתוחכם ביותר לקבלת החלטות אינו יכול להבטיח מישגים וטעויות הנוכח עים מחוסר פתיחות וגמישות מחשבי תית של פוליטיקאים וצמידות לדיי מיים מסולפים וקונספציות נוקשות. הערובה הטובה ביותר נגד מחרלי אלא שלמרבית הצער המערכת הפרי מקבלי ההחלטות. ככל שיהיו הללו בעלי פתיחות רבה יותר וגמישות מחשבתית, כן יפחת הסיכוי לטעויות. אלא שלמרבית הצער המערכת הפרי ליטית נוסה לקדם רווקא את בעלי התפיסות הפשטניות והדימויים ה נוקשים, הרבקים ברוגמות שקיחות והמחלקים את המציאות לשחור-לבן, וכבר נאמר שהתכונות הדרושות לפוליטיקאי כדי להגיע לתפקיד מדיני רסדרגן הן הפוכות מן התכונות הדרושות כדי להצליח בו.

המסקנה המצערת היא כי אין דרך להבטיח מפני מישגים, טעויות וכיש לונות כעתיד. אולם נושא ההתראה מפני מילחמה הוא בעל משמעות קיומית כזאת שטעות לגביו עלולה להיות הרתי-שוואה. ולכן בתחום זה אין ברירה אלא לפעול לפי הסמינים וההתפתחויות כשטח, והמצביעים על מידת יכולתו של האוייב לצאת למילחמה.

גם אפשרי וגם מעשי

רבים טוענים כי הצבאות הערביים הם צבאות סדירים וכו', לכן, הם יכולים לצאת למילחמה בכל רגע וכי היכולת לכך קיימת תמידית. כל שעליהם לעשות, על פי ראיית דברים זו, הוא להתגלגל קדימה.

טענה זו היא פשטנית ובוודאי שאינה משקפת את המציאות. יציאה למילחמה אינה עניין של מהיכך והיא מחייבת הכנות רבות וממושכות שניתן לאתרן. כחיתת היערכותם השיגרתית של הצבאות הערביים מעלה כי הם אינם מרוכזים כל הזמן לאורך הקווים וכי בדרך-כלל ישנן יחידות הנמצאות באזורי-אימונים, הרחק בעורף, וחלק מן היחידות נמצאות במחנות-הקבע שלהן, המצויים גם הם, במקרים רבים, במרחק ניכר מקו החזית.

עלימנת לצאת למילחמה יש צורך לקדם ולרכו כוחות בקירבת קריהחזית, לפרוס ולבדוק את מערך השליטה והבקרה, להכין את המערך הלוגיסטי ועוד שורה ארוכה של צעדים שקשה להסתירם.

כך, לדוגמה, בפריסתו השיגרתית של הצבא המצרי לפני מילחמת יום-הכיפורים, נערכו חמש דביזיות הח"ר בקו התעלה, שתי הדביזיות המשוריינות בקו צלחה — גבל עויבר, מרחק של 40-30 קילומטר מן התעלה, ושלוש הדביזיות הממוכנות בקו העובר ממיוח לקאהיר, מרחק של יותר מ-100 קילומטר מן התעלה.

במיסגרת הכנותיהם למילחמה, שהוטו כמרגיל, קידמו המצרים את הדביזיות המשוריינות ושתיים מן הממוכנות וכן את שתי חטיבות הגישור של הארמיה לקירבת התעלה. מהלכים אלה, כמו מהלכים אחרים, אותור עליידי אמ"ן, אך הוסברו כחלק מן התרגיל.

בגיות הגולן התבצע תיגבור ניכר של המערך הסורי לאורך החזית והעברתן של טייסות-קרב לשרות. תעופה קדימיים וגם מהלכים אלה אותור עליידי המודיעין.

המסקנה: דרך הפעולה המגיבה על תופעות וסימנים בשטח היא גם אפשרית וגם מעשית. לסיכום: אין לבטל את הצורך בקיומה של הערכת-מצב ובקיום גופים לגיבוש הערכות נפרדות, ככלי או כניסיון להבנת המציאות הצבאית-מדינית וככסיס לניהול מדיניות, אולם אין לסמוך עליהם בלבד.

במדינה

השופט קיבל את טענות הסניגור, עורך-הדין משה אלוני, וזיכה את הנאשם, למרות שהאינטואיציה גטיית ליבו של השופט היו להרשיע את הנאשם.

מישפט

המעמד החדש

פסקהדין בדרך וגם משתתפי המישפט

אחרי כמעט שנה תמימה של ריונים, הסתיים ביום ששי מישפטם של האחים שמעון ומאיר חרמון, שניהם עורכי-דין. שמעון נאשם כי רצח את חברתו כרמלה בלאס, בחודש יולי בשנה שעברה. אחיו, מאיר, נאשם בכך שסייע לו לאחר מעשה והעלים ראיות.

במהלך המישפט השתנה מעמדם של כמעט כל המשתתפים במישפט:

● לשופט שמואל קווארט מלאו 70 שנה, והוא עומד לפרוש. הוא רחה את פרישתו רק בגלל המישפט הנכובי, שאותו עליו לסיים.

● התובעת כמישפט, עורכת-הדין דבורה ברלינר, התמנתה במהלכו לשופטת שלום בתלאיבי. גם היא מחכה לטוף המישפט כדי לעבור לתפקידה כשופטת.

● הסניגור, פרופסור דויד ליבאי, נבחר בינתיים לכנסת, מטעם המערך, וקעת מדברים בו נכבדות כמועמד לתפקיד שר בממשלה. גם הוא לא יהיה כנראה פנוי בעתיד הקרוב להופעות כמישפטים.

על כן החליטו השופטים לשנס מותניים ולאפשר לצדדים לסיים את סיכומיהם תוך ימים ספורים. התובעת והסניגור העלו בפני בית-הדימשפט, בצורה מרתקת, כל אחד את גירסתו למעשה. סיפור המעשה מתחרה בכל סיפור בלשי טוב שנכתב איפעם. קעת מצפים הכל לראות אם בעקבות פסקהדין ישתנה גם מעמדו של שמעון חרמון, מזה של אסיר לזה של עורך-דין. או שמא הוא יהיה היחיד שלא החליף תפקיד בעקבות המישפט.

מי ראה כלב לבון?

השופט לא סמך

על נמיית-ליבו

ועל האינטואיציה שלו

"אינני מאמין לאף מילה שיצאה מפיו של הנאשם. כל סיפורו הבלאי-בלים ואין בו ממש. קבלת גירסתו תהווה עלבון להגיון ולשכל הישר", קבע השופט ניסים ישעיה, ובכל זאת זיכה את הנאשם, אלי בן-אליהו, מאשמת ניסיון התפרצות לרירתה של יפה גבריאל במחנה צבאי במרכז הארץ.

"ערותה של המתלוננת, שקרוי של הנאשם, כל אלה מטילים חשד כבד, כבד מאוד, על מעורבותו של הנאשם בעבירה, אך ככל שכבר החשד, אין בחומר הראיות כדי להפוך את החשד להרשעה", אמר השופט, ובלב כבד זיכה את הנאשם.

אמא בבסיס

הנאשם נתפס במחנה הצבאי בבוקר של יום אפריל, לאחר שנכנס לשם בלי רשות. באותו בוקר התעוררה אשת קצין בבסיס מרפיקות בדלת ביתה. היא ירדה לבדוק מי נמצא ליד הדלת, ואז ראתה כי תריס המטבח מוסט והבחינה ברגל אדם על החלון. היא שאלה. מי שם? יקול שאל אותה אם ראתה כלב לבן, הרגל נעלמה מעל ארדהחלון והאשה רצה לסלון כדי לראות מבעד לחלון את האיש שניסה להתפרץ לדירה, אך היא הבחינה רק ברמות לבושה, במיכנס גינס וסוודר לבן המתרחקת במהירות מהמקום.

האשה טילפנה מייד לבעלה שיצא עם הרגל של המחנה לחפש את האדם. ליד שער-היציאה מהבסיס פגשו השניים את הנאשם, שאמר להם כי נכנס למחנה כדי לחפש את אמו העוברת בבסיס. הוא הכחיש כל קשר לפריצה לביתו של הקצין. מאחר שהאשה ראתה על ארדהחלון רק רגל אדם, אייחלה לזהות פניו בוודאות. היא ויהתה את הנאשם, היא רחה בבית-המישפט, ולזיהוי זה לא היה מישקל רב. חוסר הזיהוי המספיק גרם לכך

אופנה

המראה השנקרי

התורה מרמת-גן:

מתורת הנסתר

עד המראה ההליוודי

אחרי שירחון-האופנה האיטלקי מונדו אומו (עולם הגברי) קבע ששנקר הוא אחד מבתי-הספר המובילים בעולם האופנה החליטו מנהלי שנקר, בית הספר הגבוה למרעי הסכסטייל והאופנה ברמת-גן, כי כבר מותר לומר "מציון תצא תורה ומשנקר — מעצבי-אופנה".

את התיקווה הזאת הם מאושיים בתצוגת קיץ שנתיים של בוגרי ארבע שנות הלימוד בבית-הספר. כך עשו גם השבוע כאשר רוגמניות צמרת, מתוגברות בכמה מתלמידות בית-הספר, הרגימו מיגוון חידושי אופנה שלא היו מביישים שום אופנאי בעל שם.

זה החל בסדרת אור גנוז, מראה שכבות, בצבע טורקיו, ירוק, בו' ולבן, שנעזר בסמני תורת הנסתר (הקבלה) היהודית ליצירת אפקטים של גווילי-אש שרופים על הבדים וממשך בקולקציה של בגרי-ערב, שבהם

שימלת כלה

מראה שנות העשרים

שולבו כדים טבעיים (כפשתן ויוטה) עם כדים בעלי ברק או שקיפות (משי, תחרה ושיפון), כאשר הצבעים הם חומים מדבריים, הגורות מרובעות והשכבות ישרות.

מאמץ מיוחד. תלמידות אחדות עיצבו סריגים, מסריגי מוהר בסריגת-יד, ששולבו בחצאיות ומיכנסי-עור בשחור, כחול ואדום.

לא נעדר גם מקומם של החליפות והמעילים המהוייטים, מבדי צמר חלקים ומשובצים, כמראה מדי דיילות, ואפילו לא שמלות כלה. אולי מכיוון שאת אלה בוודאי תלכשנה, במקום או מאוחר, רוב הבוגרות, הן התאמצו כמיוחד והשמלות הלבנות עוצבו כמראה הכפרי, כמראה שנות העשרים, כמראה ההליוודי וכמה שכבר מותר לכנות במראה השנקרי. העולם הזה 2452

שר-ביטחון לבון (1955) רעיון נולד

האחד — כמירה שראשהממשלה איננו מנוסה ובקיא בענייני צבא ומודיעין — תפקידו של היועץ לפרש ולהבהיר לראשהממשלה את משמעותם של הדברים המוצגים בפניו. השני — להיות מעין "פרקליטו של השטן", שתפקידו לאתר נקודות-חורפה בהערכות המודיעין ובדרכי הפעולה המוצעות ולבחון את הנחות-היסוד שעליהן הן מושתתות. אולם, יהיה ליועץ קשה מאוד להעלות תפיסות ודעות-הסותרות את תפיסותיו, עמדותיו ודימויו של ראשי הממשלה. ושנית, מאחר שאיש אינו מחוסן מפני טעויות, הרי לא ניתן יהיה להעריך, אוטומטית, את דעתו של היועץ על פני הדעות האחרות, שהרי קולו ודעתו לא יהיו היחידים שיישמעו.

תפישות ודימויים

הקמת מועצה לביטחון לאומי היא ניסיון להעתיק מוסד, הקיים בשיטת מימשל מסוימת, לשיטת מימשל אחרת. בארצות-הברית כברים כמועצה נושאי התפקידים הרלבנטיים, המתמנה על-ידי הנשיא. במיבנה המימשל הקואליציוני הקיים בארץ, לא יעלה על הדעת להוציא ממקור קבלת-ההחלטות את השותפים הקואליציוניים ואת ראשי היעוץ והמתנות השונים בתוך מיפלגת השליטון. לפיכך, תשקף מועצה כזאת את יחסי הכוחות הפוליטיים שבקואליציה

משום שלא היה משוכנע שמילחמה אכן עומדת לפרוץ ומחשש שגיוס כלי יביא להסלמה ולהאשמות נגד ישראל.

ויכוח זה, שרחה את הגיוס בכמה שעות יקרות, התרחש לא עקב הערכה מודיעינית ברבר סכירות למלחמה, אלא אחרי הגעתה של ידיעה מודיעינית חד-משמעית ברבר כוונה לפתיחה במילחמה, בתוך זמן קצר. עד כמה נשלט ריין בידי הקונספציה שלו העידו שאלותיו לרמטכ"ל, שעות ספורות לפני פרוץ המלחמה, ברבר שידורי השיחורר של חיילי-המילואים ומשך ביצוע השיחורר, אם יתברר שהכל אועקתי-שוואה.

כרי לעמוד על השפעתם ההרסנית של מישאלות-לב גדימויים מסולפים אין צורך להרחיק עד למילחמת יום-הכיפורים. המילחמה האחרונה, מילחמת הלבנון, סיפקה דוגמאות למכביר. למרות שעמדתו הנמרצת של אמ"ן, נגד התפיסה שעמדה מאחורי התוכנית למילחמה בלבנון, הובאה לידיעתו של ראשהממשלה דאו מנחה בגין, ולמרות שככל הידוע הוחר עליידי ראש אמ"ן וראש המוסד, וכפי שנטען, לאחרונה, גם עליידי מוכירו הצבאי, מפני הסכנות הטמונות בתוכנית, בחר בגין להטות אוזן לקולות שצידו במילחמה.

איש אינו מחוסן

מה ניתן לעשות כדי לשפר את ההליך קבלת-ההחלטות, כך שית